

NYT FRA
ARKIVET

Glostrup Lokalhistoriske Arkiv

Nr. 54 • 2009

Glostrup Lokalhistoriske Arkiv

Hovedvejen 134
2600 Glostrup

Åbningstid:
Mandag kl. 13 - 19
Torsdag kl. 13 - 17
(samt efter aftale)

Telefon: 4343 5838

E-mail:
lokalarxiv@glostrupbib.dk

Arkivleder:
Hans-Henrik Rasmussen

Nyt fra Arkivet

udkommer fire gange årligt

Redaktionen afsluttet:
Oktober 2009
Redaktion:
Hans-Henrik Rasmussen

Grafisk tilrettelæggelse
og nutidsfotos:
Eric Klitgaard

Tryk:
Odsgard A/S

Oplag: 2000 ex

ISSN 1398 - 859X

Indhold

Forord	3
Østervangkirkens klokker ...	5
Ringetraditioner	15

Pga. tekstens omfang er gavelisten udskendt til næste nummer

Omslagsfoto:
Østervangkirkens nye klokker klar til ophængning, 8. januar 2009

Forord

Den 15. oktober 2009 er en mærkedag i arkivets historie. Da blev arbejdet med den store bog om Glostrups historie afsluttet, og dagen efter blev materialet afhentet af Odsgard A/S, som er valgt til at stå for trykning og indbinding. Denne store opgave er beregnet til at vare ca. 6 uger, og efter planen vil bogen derfor blive udsendt i begyndelsen af december.

Alle lokalhistorisk interesserede kan godt begynde at glæde sig. Julegaven til familie og venner er fundet, og det sker endda til en særdeles overkommelig pris, blot 149 kr.

Arbejdet med bogen har taget al disponibel tid på arkivet. Det har blandt meget andet desværre også ramt *Nyt Fra Arkivet*, som skulle have været udsendt ca. 1. september. Det er med beklagelse, at vi først har kunnet udsende bladet nu, men vi håber, at læserne til gengæld vil glæde sig over afslutningen af beretningen om byens kirkeklokker.

Denne gang fortæller Carsten Høyer om baggrunden for Østervangkirkens nye klokker og nyopførte klokketårn. Desuden er et særligt afsnit viet de gamle traditioner for ringning med kirkeklokker.

Østervangkirkenes klokker

af Carsten Høyer

Den stigende befolkningstilvækst i København i 1800-tallet betød, at antallet af kirker og præster sakkede meget bagud i forhold til antallet af borgere. Nogle af sognene var i slutningen af århundredet blevet så store, at de gav præsterne en uoverkommelig arbejdsbyrde.

Nogle initiativrige mænd stiftede derfor i 1890 ”Udvalget for kirkesagens fremme i København”, forløberen for ”Det Københavnske Kirkefond”, som blev grundlagt i 1896, bl.a. med det formål at bygge flere kirker i København. Institutionen, i daglig tale kaldet Kirkefondet med henblik på at være landsdækkende, fik med udgangspunkt i skabelse af menigheder og pengeindsamlinger på landsbasis en enorm betydning for kirkebyggeriet op til 1970’erne, hvor menighedsrådene efterhånden selv fik ret til at anvende kirkeskattemidler til kirkebyggeri.

I hele landet blev der alene i perioden 1850-1950 bygget 400 kirker, på trods af en i 1900-tallet mere og mere sekulariseret verden. Perioden var præget af en konservativ og tilbageskuende opfattelse af kirkebyggeri. Var kirken ikke fra middelalderen, var den gerne bygget efter forbilleder fra middelalderens stilformer. Den konservative holdning til kirkernes arkitektur hang bl.a. sammen med den store interesse for historiske stilarter, der dominerede arkitekturen i slutningen af 1800-tallet.

Østervangkirkenes nye klokketårn, 30. april 2009

Selv om denne tilgang til arkitekturen, kaldet historicismen, ca. 1900 gik af mode på stort set alle andre punkter, holdt den sig i kirkebyggeriet frem til omkring 1950. På Vestegnen er Taastrup Nykirke fra 1907 et godt eksempel på den stil, der herskede i denne periode.

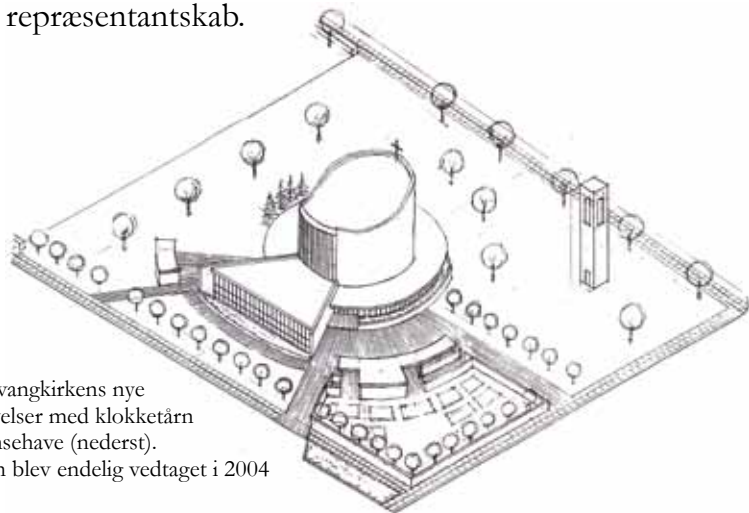
Efter 1950 er der blevet bygget omkring 200 kirker præget af nytænkning. Med udgangspunkt i moderne arkitektur og inspiration fra ældre stilarter udfolder arkitekterne en varieret og fantasifuld forståelse af vor tids krav til kirkebyggeri.

Som en følge af befolkningstilvæksten og udbygningen af forstæderne til København fra begyndelsen af 1950'erne, blev disse tumleplads for arkitekternes eksperimenter inden for kirkebyggeriet. En af udfordringerne for arkitekterne var, at budgetterne ikke var særlig store.

I slutningen af 1950'erne blev behovet får en ny kirke i Glostrup Sogn til aflastning af den gamle middelalderkir-

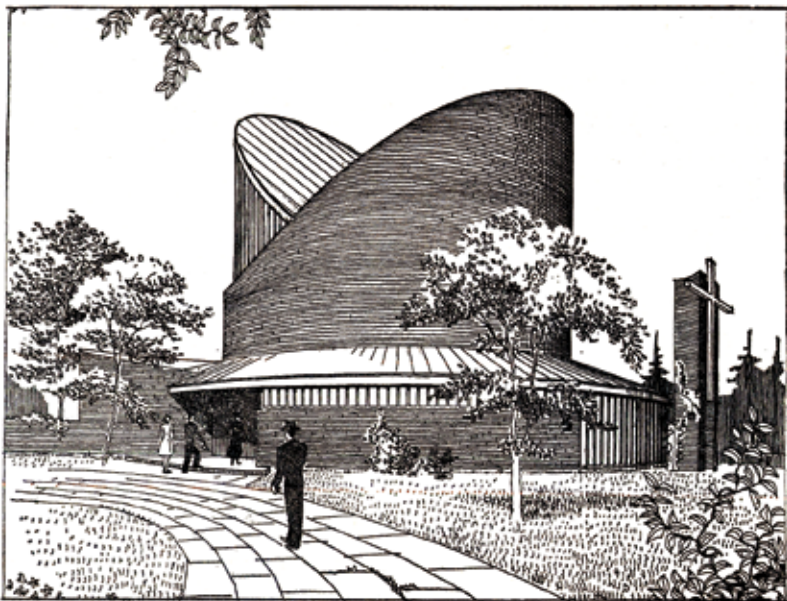
ke mere nødvendig end nogensinde. F.eks. var en søndag med 13 dåbshandlinger ikke usædvanlig. I 1952 blev der dannet en kirkekomite på frk. Siri Lagonis initiativ.

Komiteen havde i løbet af 7 år indsamlet 60.000 kr., og man havde fået stillet en byggegrund i udsigt samt fået kontakt med en arkitekt. Arkitekten hed Holger Jensen (1918-2004), og han var ikke noget dårligt valg. Holger Jensen skulle blive en af vore betydeligste og flittigste kirkearkitekter i nyere tid. I perioden 1952-1994 tegnede han i alt 49 kirker, og de fleste er opført i samarbejde med Kirkefondet. Holger Jensen var til sin død medlem af fondets repræsentantskab.

Østervangkirkenes nye omgivelser med klokketårn og sansehøve (nederst). Planen blev endelig vedtaget i 2004

Den 27. august 1959 kunne man i Folkebladet læse en opfordring til at støtte en indsamling til en ny kirke. Målet var at indsamle de manglende 75.000 kr. Pengene var nødvendige for at opfylde lovens krav, nemlig at et sogn selv skulle stille med en fjerdedel af de samlede byggeudgifter. Pengene rejste Glostrup, Ejby og Hvissinge i fællesskab.

I følge den oprindelige arkitekttegning var Østervangkirken tænkt opført i samme form som en bispehue. Tegning offentliggjort i Folkebladet 27. august 1959

Udover en gennemgang af projektet ses nogle skitser af kirken, som den oprindeligt var tænkt. Der findes bl.a. et klokketårn, som ikke ses på de endelige tegninger fra 1966. Økonomien rakte ikke, og i stedet lånte man en klokkestabel i træ med en enkel klokke af Kirkefondet.

I 1966 havde kirkekomiteen formået at indsamle 180.000 kr., og resten blev finansieret ved tilskud og lån. Samme år fik man endelig byggetilladelsen, og kirken kunne indvies 19. april 1970.

Selv om Østervangkirken har fungeret på lige fod med Glostrup Kirke, mente mange, at byggeriet ikke var færdigt. Kirken manglede bl.a. et kapel og et klokketårn.

Højtidelighed under nedlæggelse af grundstenen til Østervangkirken, 11. juni 1967

I 1989 undersøgte menighedsrådet mulighederne for at opføre et kapel og et klokketårn. Opgaven blev overdraget til en ung, nyuddannet arkitekt fra Glostrup, og rådet modtog et skitseforslag samt en model. Alle var enige om, at det var en god løsning, men initiativet kunne ikke finansieres på daværende tidspunkt.

Der skulle gå yderligere 15 år, før der for alvor kom gang i projektet. Østervangkirken trængte til en renovering efter mange års brug, og i den forbindelse planlagde man bygning af både klokketårn, kapel, redskabsrum og en sanshave.

Det blev Holger Jensens søn, arkitekt (MAA) Lars Jensen, som fik opgaven. Her interesserer vi os især for klokketårnet, og i den sammenhæng har jeg modtaget en kilde, som

Østervangkirken med den foreløbige klokkestabel. Set mod nordøst, 18. juli 1971

både beskriver forløbet og giver et indblik i opgavens omfang, både for menighedsråd, arkitekt og firmaet Thubalka A/S, som skulle levere klokker, klokkestol og ringeanlæg.

Forløbet for Projekt Klokketårn samt Klokker til Østervangkirken 2004-2009 fremgår af nedenstående beretning, som er samskrevet efter civilingeniør Boas Niensens tekst. Kilden er Thubalka A/S:

Den 19. marts 2004 blev Thubalka kontaktet af arkitekt (MAA) Lars Jensen. Han ønskede hjælp til udarbejdelse af skitseprojekt til opførelse af en kampanile med to klokker. Den 27. april fremsendte Thubalka så overslagspriser på to klokker, klokkestol og automatisk ringeanlæg.

Det næste skridt skete 24. juli, da Thubalka bad Kirkemini-steriets assisterende klokkekonsulent, Per Rasmus Møller, om at fremkomme med forslag til et sæt på to klokker med skyldig hensyntagen til den bedst mulige samklang med klokker i nærheden. Kirkekonsulenten besøgte bl.a. Glostrup Kirke med henblik på at måle klokernes stem-

ning således, at de nye klokker ville få den bedst mulige samklang med klokkerne i Glostrup Kirke og Nordre Kapel.

Den 28. august 2007 fremkom Per Rasmus Møller med følgende forslag:

- 1: G1, ca. diameter 1027 mm, malmvægt ca. 660 kg.
- 2: H1, ca. diameter 808 mm, malmvægt ca. 317 kg.

De to nye klokker er leveret og klar til ophængning, 8. januar 2009

Den 10. januar 2008 fremsendte Thubalka så tilbud på ovennævnte klokker, G1 og H1, klokkestol af varmforzinkede stålprofiler samt ringeanlæg bestående af ringemaskiner, bedeslagshammer, kimer og trådløs fjernbetjening.

I august 2008 blev der arbejdet med inskriptioner og udsmykning af klokkerne. Thubalka lavede korrekturark, som 3. september 2008 blev godkendt af Glostrup Menighedsråd v. Jette Matsen.

Den store klokke med teksten, som ses gengivet herunder, 8. januar 2009

Præsterne fremførte i fællesskab forslag til klokkernes tekster, som efter godkendelse på et menighedsrådsmøde blev godkendt således:

Den største klokke G1:

Jeg kalder til glæde og sange

Jeg kalder på alle og en

Jeg kalder på sjælene mange

Kalder til kirken Guds hjørnesten

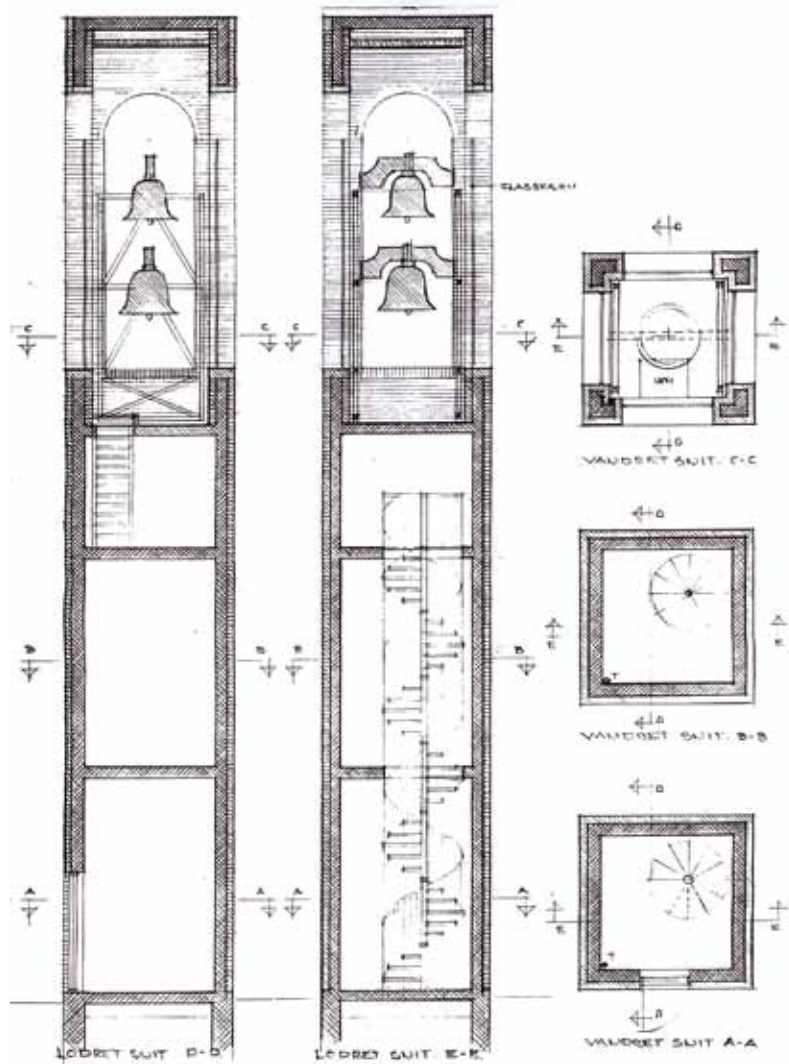
Den mindste Klokke H1:

Er Gud for os hvem kan da være imod os

Herrens ord forbliver til evig tid

At frygte Herren er begyndelsen til visdom

Teksten på den lille klokke er os bekendt. Det er den danske oversættelse af den latinske tekst, som findes på Laurids Madsens klokke i Glostrup Kirke.

ØSTERVANGKIRKEN
 KLØKKETÅRN. PLANER OG SNIIT I MÅL 1:50.
 LARS ENGEN, ARKITEKT MAAL, ELLEBÅKKEN 23, 2900 HELLERUP MÅRTS 2004

I løbet af september-oktober 2008 blev der arbejdet på klokkestøberiet Koninklijke Eijsbouts i Holland. Det kan nævnes, at Eijsbouts er en af verdens førende klokkestøberier og har eksisteret siden 1872. Der bliver ikke støbt klokker i Danmark mere.

Den 17. november 2008 blev klokkerne kontrolleret og godkendt på Thubalkas værksted i Vejle. Klokkekonsulent Per Rasmus Møller havde følgende kommentar: *Klokkerne indgår i en særdeles smuk samklang og overholder rigeligt de i Kirkeministeriets cirkulære angivne tolerancer for ringeklokker, hvorfor det er mig en glæde at anbefale dem til godkendelse. Klokkerne er så velafstemte, at de uden problemer vil kunne danne grundlag for et evt. kommende klokkespil.*

I oktober-december 2008 udførte Thubalkas ingeniører detailkonstruktion af klokkestolen, som får en højde på ca. 6,5 meter. Konstruktionen blev udført, så afstivningskrydserne ikke er synlige gennem tårnets åbninger. Man udførte arbejdstegninger, og klokkestolen med vægt på ca. 2 tons blev fremstillet, varmforzinket og malet. Klokkebomme af egetræ, knebler, hammerværker m.v. blev fremstillet og rustbeskyttet. Alt i alt en kæmpeudfordring for Thubalka. Mange hensyn til tårnets smalle og slanke konstruktion har været nødvendige.

Glasruderne var årsagen til overvejelse om placeringen af de nævnte afstivningskryds, og desuden skal nævnes, at klokkerne er ophængt i såkaldte vuggebomme. Sådanne har den fordel, at de ikke belaster klokkestol og bygning i samme grad, som en ophængning af klokkerne i slyngbomme ville gøre.

Den ene af klokkerne hejses op i tårnet, 8. januar 2009

Den 8. januar 2009 blev klokkestolen hejst op i tårnet og monteret. Dernæst var det klokkernes tur, og det blev klaret samme dag. I løbet af februar-marts monteredes ringeanlæg, og klokkerne blev afprøvet.

Den endelige indvielse sker 5. april 2009 ved en festgudstjeneste i Østervangkirken.

Der gik fem år, inden Østervangkirkens klokketårn var en realitet. Det var derfor en glad arkitekt Lars Jensen, som ved receptionen efter festgudstjenesten 5. april 2009 kunne sige, at hans fars projekt var fuldendt.

Når kirken i 2010 kan fejre 40 års jubilæum, er det, som jeg har hørt mange sige, en rigtig kirke med kapel og klokketårn.

Man kan kun beundre og respektere alt det frivillige initiativ og arbejde, der har skabt denne dejlige kirke for borgerne i Glostrup Sogn. Lad os håbe, at det pragtfulde rum og klokkerne vil skabe glæde. Det er et unikt projekt.

Ringetraditioner

Kirkeklokker og klokkeringning kom til Danmark sammen med kristendommen. Kristendommen blev en etableret religion i løbet af 1000-tallet, og i 1104 fik landet sit eget ærkebispesæde i Lund. Samtidig med den for Danmark enestående bølge af kirkebyggeri i sten i perioden 1100-1250 har klokkeringning været en del af det lydbillede, som omgav befolkningen.

Kirken fik en enorm betydning for befolkningens tankeverden og dagligdag. Støbning af en klokke, som i middelalderen foregik i nærheden af kirken, samt efterfølgende ophængning har været en begivenhed, der ikke stod tilbage for bygningen af kirker i sten. Stenbyggeri og klokkestøbning var blandt de mange nye kulturtræk, der fulgte med religionsskiftet til Danmark.

I Ansgars levnedsbekrivelse fortælles om hans problemer med at få lov at ophænge en klokke på hans kirke ved Hedeby. Klokkeringning *syntes hedningerne en vederstyggelighed*. Den generede deres guder, skræmte ånderne væk og repræsenterede i det hele taget den nye religion.

Det var derfor ikke uden sværdslag, at Ansgar omsider fik tilladelse af den danske konge til at hænge en klokke op ved sin kirke. Hvor længe denne klokke fik lov at ringe vides ikke.

Vikingerne havde da også al mulig grund til bekymring. En indskrift på en middelalderklokke fra Jydstrup lyder: *Jeg bedder Maria. Min vellyd er sejrherre over djævlene*. Selv om klokken er fra 1463, er der igen tvivl om, at klok

Glostrup Kirkes tårn. Akvarel af H. Sibberen, 1855

keringningen for Ansgar havde lignende magiske kræfter. På den i Danmark ældste endnu anvendte klokke i Smøllrup Kirke, dateret til 1100-tallet, findes en klokkeindskrift, der anmoder Gud om at beskytte den. *Dette kar af kobber velsign og bevar det, o Gud.*

Helgennavne, beskyttelsesformularer og djævlebesværgelser i klokkeindskrifter bliver almindelige i katolsk tid,

efterhånden som klokkeindskrifterne bliver hyppigere. En inskription på den største bevarede klokke fra middelalderen, hvis mægtige korpus hænger i det nordre tårn i Roskilde Domkirke, sammenfatter på smukkeste vis, hvad klokken betød for den katolske kirke i middelalderen. Den latinske tekst lyder i dansk oversættelse som følger: *Jeg priser den sande Gud, jeg kalder folket, jeg samler præsteskabet, jeg klager over de døde, jeg dyrker helgenerne, jeg pryder festdagene. Min røst er en skræk for alle onde ånder. Johannes de Fastenowe støbte mig i Herrens år 1511.*

Som nævnt var klokkestøbning og -ophængning en stor begivenhed, ikke mindst for et lille landsbysamfund som Glostrup i middelalderen. I katolsk tid blev klokkens helighed understreget ved en klokkedåb, inden klokken blev hængt op på sin plads.

Biskoppen velsignede klokken, vaskede den syv gange udvendigt og fire gange indvendigt med vievand og indsmurte den lige så mange gange med indviet olie, den såkaldte krisma.

Da klokken tillige ofte fik et navn, mindede denne komplicerede liturgiske ceremonie om et menneskes dåb.

Det er derfor ikke mærkeligt, at klokkerne i folketroen fik stor betydning. De besad magiske kræfter og blev nærmest betragtet som hellige væsener. De skræmte det onde væk med deres klang, ja det siges, at djævle og trolde afskyede den rungende klokkeklang, som så at sige drev denne djævleyngel til vanvid.

Klokkerust mentes at have helbredende virkning på visse sygdomme, vel at mærke hvis dette ”hellige støv” blev

hentet på det rette tidspunkt. Man har fundet skrabemærker på klokker, der kan hænge sammen med denne folketro.

Der er næppe tvivl om, at bønderne i Glostrup blev præget af denne folketro, da klokkeringningen blev indført i forbindelse med bygningen af vores middelalderkirke i det 12. århundrede.

Selv om vi ikke ved, hvor mange eller hvilke klokker kirken har haft i sine tillige år, kan der ikke være tvivl om, at mindst én klokke har lydt ud over det lille sogn. Byens befolkning er blevet kaldt til kirken, når der er blevet holdt messe m.m. En ringetradition er blevet skabt, både liturgisk og verdsligt.

Efter reformationen i 1536 fik klokkerne en ny betydning, især fra myndighedernes side. I Luthers kritik af den katolske kirke, var klokkedåben en vederstyggelighed, ja en hån mod et af kirkens vigtigste sakramenter, nemlig dåben.

Luthers kritik og den tiltagende utilfredshed med den katolske kirke satte i nogle kredse klokkerens metalværdi højere end deres hellighed, hvad Frederik 1.s klokkekonfiskationer i 1528 med al tydelighed vidner om.

Det var vigtigt for reformatorerne at oplyse befolkningen om det nye syn på klokkerne, og det var en kæmpeopgave for den Lutherske kirke. At ændre sædvaner, folketro og forny en religion fra den ene dag til den anden er et håbløst projekt. Det viser kilderne tydeligt.

På stiftets årlige landemode (møde), hvor biskoppen og provsterne diskuterede kirkens anliggender, ses i perioden

1554-1569 flere vidnesbyrd om problemer med klokke-ringningen.

De gnene skulle tage Vare på kirkeklokkerne, som kun skulle bruges ved Gudstjeneste eller Herskabsbud, som naar Folket sammenkaldes for at høre Guds Ord, ved ligbegjængelse, eller paamindes om Fredsbønnen, om ildebrand, om fjendtligt indfald. Men klokkerne maa ikke misbruges til at angive Gjæstebud, Leg eller andre Smaating, hvortil der skal være et Horn i hver By; ej heller til at angive Tiden ("til Komiddag").

Kirkeordinansen fra 1539 var normen.

Under begravelse står, at *Man ringer ikke for de dodes skyld, men for at opvække de levende.* I katolsk tid skete ringningen ved død og begravelse, den såkaldte sjæleringning, for de dodes skyld. Hensigten var, at ringningen skulle skræmme djævelen væk og bane vejen for sjælens rejse til himlen.

Det fortælles, at ringeren kunne mærke, om den afdøde var tynget af synd eller ren som en engel. Klokken gik tungt ved den første og let ved den sidste. Hvad har ringeren ikke kunnet fortælle om afdøde i landsbyen?

Langt senere i Christian 5.s Danske Lov fra 1683 står følgende:

Klokkerne må ikke bruges til at ringe til gadestævne, gilde eller andet sådant; de må ikke heller ringes, når nogen dør, førend liget skal begraves, og da ikke heller længere, end en time i det højeste. Og videre: Klokkeren må ikke stille klokken nogen til vilje, enten for brylluppers, begravelsers eller anden årsags skyld, anderledes end solen og dagens tid det udkræver under tyve lod sølvs straf til kirke.

Detalje af Glostrup Kirkes prædikestol: Her ses evangelisten Markus, hvis løvesymbol ses nederst. Prædikestolen blev udført i 1635 af Troels Snedker, 21. juni 2001

Love kan fortælle om tingenes tilstand, og myndighederne har haft deres problemer. I Danske Lov ses også om betaling for ringning ved begravelser. Om landsbyerne står følgende: *I Landsbyerne gives af klokkerne, som formuen kan være, en, to, tre, eller fire, mark.*

Sjovt nok kan vi i Glostrups overleverede kirkebøger se, at sognepræsten Ulrich Pedersen Helt, præst ved Glostrup kirke 1673-1714, fra 1683 udførligt noterede betaling for ringning ved begravelser helt frem til 1714. Ikke ved alle afdøde er anført et beløb, men om det skyldes forglemelse, eller at de pårørende ikke havde råd til at betale, kan vi kun gisne om.

Hvis det sidste er tilfældet, er det beskæmmende at se, at der i 1684 ikke er anført noget beløb ved glostrupperen Morten Jensøn Klockers kones begravelse.

Hun døde i en alder af 78 år, og vi kan med nogenlunde sikkerhed slutte, at Morten Jensøn havde været pensioneret klokker ved Glostrup Kirke. At en klokker, der havde tjent sin kirke, sikkert i mange år, ikke havde råd til ringning ved sin kones død, er en sørgelig kendsgerning.

Kan det tænkes, at Morten fik ringningen gratis for tro tjeneste? Næppe, når vi tager i betragtning, at pengene gik til kirkens vedligeholdelse.

Kirkebogen giver også et indblik i, at betalingen havde at gøre med, hvor lang tid der blev ringet. Et kvarter, en halv time og højst en time som loven foreskrev, er det almindelige i pastor Helts embedsperiode.

Vi kan også læse, at der sjældent blev ringet for døde spædbørn. Hvorfor man ikke gjorde det, kan vi ikke læse

os til kirkebogen. Men det kan siges med sikkerhed, at årsagen ikke skyldes manglende dåb af børnene. Man ønskede vel ikke at gøre noget stort ud af det, af naturlige årsager. Et barn, der kun blev fem dage gammelt, kan der ikke holdes en større ligprædiken over. Et forkortet ritual kunne tænkes at være årsagen.

Nordre Kirkegård med Glostrup Kapelkrematorium, 10. marts 1998

I forbindelse med bygning af det nye klokketårn blev det af menighedsrådet besluttet at nedsætte et udvalg, der skulle se på Glostrup Sogns ringetraditioner og formulere et ringeregulativ, som dækkede Glostrup Kirke, Østervangkirken og Krematoriets Kapel, som har en mindre klokkestabel med to klokker. Målet var at samstemme de fælles ringninger og så vidt muligt bevare de ældste traditioner ved Glostrup Kirke.

Samtidig satte man en mulig forkortelse af de faste ringninger, liturgiske såvel som de faste morgen- og aftenringninger, på dagsordnen. Man var helt på det rene med, at

holdningen til kirkernes ringning har ændret sig meget i de senere år. Særlig i de tæt befolkede områder i storbyerne har det været nødvendigt at tage hensyn til beboerne. Et ringregulativ blev forelagt menighedsrådet og Helsingør Stift, der begge efter nogle mindre tilføjelser godkendte regulativet.

Det er karakteristisk for Danmark, at hver kirke har sin egen særlige ringetradition. Et eksempel er Gram Kirke i Sønderjylland. Her ringer man endnu hvert år den 11. november for våbenstilstanden ved 1. verdenskrig.

I Glostrup er der daglig middagsringning omkring klokken kvarter i tolv efterfulgt af bedeslag. I Herstedøster ringes der på samme tid, dog med den lille variant, at der ikke ringes bedeslag. Den verdslige forklaring på denne ringning er, at den er et signal til bønderne om at lægge deres redskaber og gå hjem fra markerne til et velfortjent hvil og en bid brød.

Denne gamle tradition stammer fra katolsk tid, men den havde et andet formål. Ringningen kaldes Angelus. Begyndelsesordet i Angelus-bønnen er til ære for menneskevordelsen. Ved menneskevordelsen forstås, at *Ordet er blevet kød og har taget bolig iblandt os* (Joh. 1,14). I denne bøn opfordrede kirken de troende til at bede tre gange dagligt. Der ringes til Angelus morgen, middag og aften efterfulgt af bedeslag.

De 3 x 3 bedeslag, der slås på den stillestående klokke, er en tradition, som går mere end 700 år tilbage. Ringningens symbolske betydninger kendes næppe af mange i dag.

De første tre slag er for Gud Fader som ”skaber”, ”opholder” og ”styrer”. De næste tre slag er for Guds Søn som ”profet”, ”ypperstpræst” og ”konge” - eller Sandheden, Vejen og Livet. De sidste tre slag er for Gud Helligånd som ”kalder”, ”forsoner” og ”oplyser”.

Ved Løgumkloster Kirke har der siden middelalderen også lydt et lille klemt efter de 3 x 3 bedeslag. Det er for Jomfru Maria, en skik som reformatorerne åbenbart ikke fik afskaffet.

I dag forstås morgen- og aftenringningen som en ringning for solopgang og solnedgang, en markering af tid mere end en opfordring til bøn. Reformatorerne ændrede denne opfordring til at påmindes fredsbønnen, og symbolsk blev tilnavnet Mariaklokken ændret til Fredsklokken, en benævnelse der mere peger på klokkens funktion.

En af de liturgiske og absolut uforanderlige ringeskikke er sammenringningen søndagen før Højmesse. Denne har været holdt i hævd, siden den for alvor blev fastlagt ved lov i 1685. Der ringes normalt tre gange med en halv times mellemrum eller efter stedets skik.

Den sidste sammenringning afsluttes med 3 x 3 bedeslag på den store klokke, hvorefter gudstjenesten begynder med musik. Hver ringning udføres med mindst 100 enkeltslag og ikke over tre minutter.

Sammenringningen kendes ligeledes fra katolsk tid, og dens mening er at kalde folk til kirken og opfordre til bøn, således at man er forberedt til fællesskabet i kirken.

De tidligere anvendte kimehamre i Glostrup Kirke udført i egetræ, 29. april 2009

Til sidst skal omtales kimningen, som blev indført i Danmark i 1300-tallet. Kimningen er i dag den sidste rest af et stort og nuanceret klemtekompleks.

Det langsomme klemt advarede tidligere om uvejr, storm, ildebrand, forlis, krig og fjendtlige trusler mod landsbyen omkring kirken. Det hurtige klemt var derimod udtryk for glæde og fest. Det er netop til glæde og fest, at kimningen benyttes i dag. Vi kimer ved vielser og ved de store højtidder som juleaften og Kristi Himmelfart.

Selv om loven om kimning ved mobilisering stadig holdes i hævd, må den siges at være overflødig, og hvis en ildebrand opstår i Glostrup, er brandvæsenet ude af brandstationen, før vi når så meget som at give et klemt.

Det er sognepræsten, som har ansvaret for klokkeringningen, og stort set kirketjeneren der betjener klokkerne. Fra sidste del af 1950'erne er der ikke blevet ringet manuelt i Glostrup. I regnskaber fra 1940'erne kan vi se, at der været ansat en ringer med en dengang fast løn på 100 kr. om måneden.

Bedeslagshammer i
Glostrup Kirke,
29. april 2009

I dag har vi et af de mest avancerede automatiske ringeanlæg i Danmark.

Hvordan man vil forholde sig til klokkeringningen i fremtiden, kan vi kun gætte os til. Men betydningen af denne klokkeringning for kirken og den kristne er i store dele af befolkningen gået tabt.

I 2007 var der et forslag fra politisk side om afskaffelse af klokkeringningen i tæt befolkede områder. Forslaget er ikke blevet til noget, men tendensen er der.

Hvis klokkeringningen forsvinder, vil kirken miste noget af sin identitet og et spændende kulturfænomen være borte. Det vil være et stort tab for dansk kultur.

Østervangkirkens nye klokketårn er en arkitektonisk pryd, 30. april 2009

